

Bouw mee aan een stabiele toekomst voor iedereen

Voorwoord

De gemeenteraadsverkiezingen van 2022 hebben plaatsgevonden in een periode waarin onzekerheid voor vele Nederlanders en dus ook Landgraafse inwoners de boventoon voert. Onzekerheid over de directe en indirecte gevolgen van de oorlog in Oekraïne, het toekomstperspectief na corona, de stijgende inflatie in Nederland en de nasleep van de toeslagenaffaire zijn daar duidelijke voorbeelden van. Veel mensen verwachten van de politiek oplossingen en antwoorden op deze kwesties. Los van welke opvatting iedere Landgraafse politicus hierover heeft en of je er als gemeentebestuur over gaat, discussies op diverse verschillende politieke podia hebben ook effect op hoe inwoners in Landgraaf aankijken tegen hun lokale volksvertegenwoordigers, burgemeester en wethouders. Dit buigt je niet enkel op het Landgraafse niveau om, maar je kunt er wel een wezenlijke bijdrage aan leveren door stabiliteit te bewaren en te werken aan herstel van het vertrouwen in de overheid in algemene zin, dat voor diverse mensen onder druk is komen te staan.

We hebben in dit coalitieconvenant een richting aangegeven die moet bijdragen aan het pakken van verantwoordelijkheid op het schaalniveau van de gemeente Landgraaf en in het verlengde daarvan de regio Parkstad. In dit convenant is vanuit verschillende perspectieven aangegeven welke effecten men wil bereiken op langere termijn en in welk stadium de verandering over 4 jaar moet zijn. Door ons worden de opgaven op het gebied van energietransitie, het bewerkstelligen van een trendbreuk in het sociale domein en het beantwoorden van vraagstukken op de woningmarkt gezien als de meest cruciale thema's de komende jaren. Op deze thema's, maar ook op andere thema's, zijn in de verkiezingsprogramma's van alle Landgraafse partijen en ook in de gesprekken die gevoerd zijn met iedereen diverse inhoudelijke overeenkomsten geïdentificeerd. Als handreiking richting de totale Landgraafse politiek zijn in dit convenant ook ambities gekoppeld aan de programma's van alle partijen. Heel concreet moet hierbij gedacht worden aan ambities op het gebied van energietransitie, de ontwikkelingen in het sociaal domein en de woningmarkt.

Alle politieke partijen in de Landgraafse gemeenteraad worden van harte uitgenodigd om hierin constructief mee te doen als ambities aansluiten bij de eigen opvattingen of ideologie. Waar dat niet het geval is, is oppositie een factor die kan bijdragen aan een debat om elkaar scherp te houden. Zolang dat gebeurt met wederzijds respect voor elkaars verschillende opvattingen, levert dit ook een bijdrage aan het beantwoorden van de vraagstukken.

Aan dit convenant liggen diverse gesprekken ten grondslag met politieke partijen, vertegenwoordigers uit de ambtelijke organisatie en vertegenwoordigers uit de Landgraafse samenleving. Verslagen, bouwstenen en overige informatie zijn voor iedereen beschikbaar. Op deze manier is op een transparante wijze inzichtelijk gemaakt hoe deze coalitie en dit convenant tot stand zijn gekomen. De inhoud van dit convenant moet gezien worden als een tussentijds stollingsmoment dat gebruikt is om richting te bepalen. Het voeren van de dialoog met inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners en tussen politieke partijen onderling, is een activiteit die continu plaats moet vinden. Dat gaan we ook doen. Tegelijkertijd bedanken we iedereen die op welke wijze dan ook een bijdrage heeft geleverd in de voorbije periode waarin we gewerkt hebben aan dit coalitieconvenant.

Landgraaf, april 2022

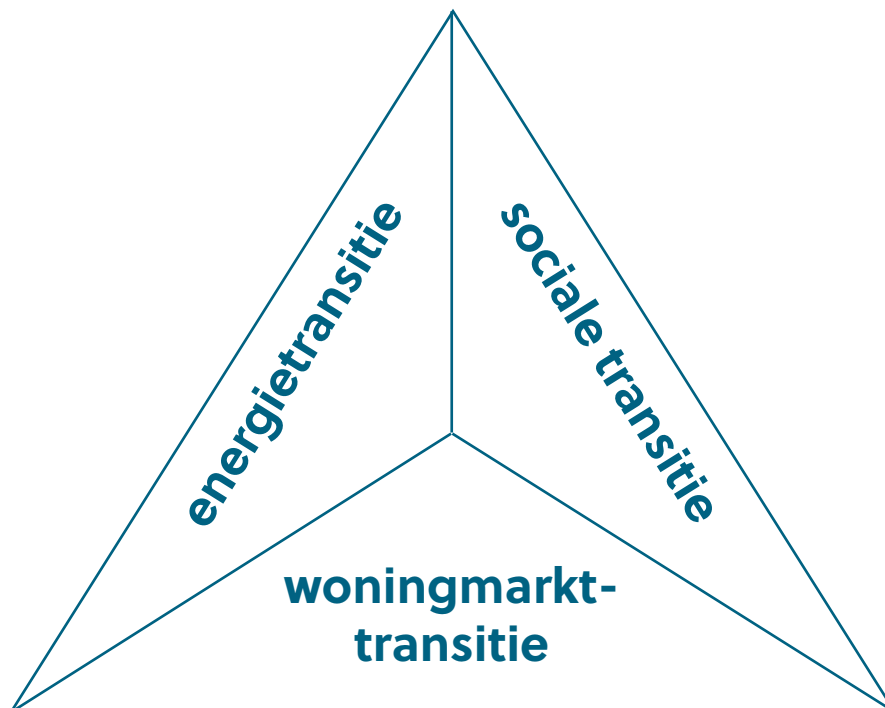
**Namens GBBL, CDA en OPL,
Patrick Mevissen, Stijn Kropman en Wil van Oosteroom**

Inhoudsopgave

Inbreng vanuit het maatschappelijk middenveld	04
Het bewerkstelligen van een positieve trendbreuk op sociaal gebied	06
Energietransitie en klimaatadaptatie aanpakken, omdat het goed is voor het leefklimaat en de beurs	11
Wonen en ruimtelijke ordening vragen om het scheppen van uitdagende en sturende kaders	17
Ondernemen in Landgraaf: het MKB blijft de basis van de lokale economie	21
Bestuur, veiligheid en toezicht	24
Financiën, lokale lasten en bedrijfsvoering	27
Portefeuilleverdeling	30

Inbreng vanuit het maatschappelijk middenveld

Bij de totstandkoming van dit coalitieconvenant is gesproken met diverse stakeholders uit het Landgraafse maatschappelijk middenveld. Aan diverse dialoogtafels is gesproken over de hoofdpogaven op het gebied van de energietransitie, de sociale transitie en de woningmarkt.

De inbreng vanuit deze maatschappelijke vertegenwoordigers hebben wij zoveel als mogelijk een plek gegeven in de teksten van dit convenant. Om dit zichtbaar te maken is per thema een mindmap toegevoegd die dit weergeeft.

Inbreng vanuit het maatschappelijk middenveld

Het bewerkstelligen van een positieve trendbreuk op sociaal gebied

Meedoen moet voor iedereen mogelijk zijn

We onderschrijven het uitgangspunt van de participatiewet dat iedereen moet kunnen meedoen in de maatschappij. Mensen hebben in eerste instantie zelf een verantwoordelijkheid om hier invulling aan te geven. Als dat niet mogelijk is zorgt de gemeente ervoor dat deze inwoners toch zoveel mogelijk aan betaald werk kunnen worden gekoppeld. Wie geen betaald werken kan verrichten wordt geholpen met het vinden van vrijwilligerswerk. Hierbij is het uitgangspunt dat we streven naar het plaatsen van de beste kandidaat op de beste plek. De gemeentegrens vormt geen belemmering, omdat het arbeidsmarktbeleid een regionaal karakter heeft. Deze benadering vergroot de kansen voor de inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties in Landgraaf en de regio Parkstad.

De huidige arbeidsmarkt kent spanning. Dat is gunstig voor werkzoekenden met een korte afstand tot de arbeidsmarkt. De uitdaging van nu en de komende jaren is om ook de slaagkans voor kandidaten te vergroten met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. We vinden het belangrijk dat de partners op het gebied van re-integratie in de regio hierop focussen en goed samenwerken. Het doel van ons re-integratiebeleid moet zijn om alle mensen in een uitkeringssituatie de kans te bieden hun talenten maximaal in te zetten. We roepen het college op om onder andere op basis van het huidige beleid en de opgedane goede ervaringen elders te komen tot een innovatieve aanpak die dit nog meer stimuleert.

Het is de afgelopen jaren moeilijk gebleken om mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk te helpen. De mensen met een WSW-status (Wet Sociale Werkvoorziening) vormen hierop een positieve uitzondering. Het is goed gelukt om deze mensen aan werk te helpen via een detachering bij een reguliere werkgever. Doordat de WSW geen instroom meer kent en mensen met een WSW status op enig moment de AOW-gerechtigde leeftijd bereiken, wordt deze groep steeds kleiner. Dit biedt extra kansen op de arbeidsmarkt voor mensen met een participatiewet-uitkering. We verwachten van het college dat er meer wordt ingezet op arrangementen met loonkostensubsidies voor werkgevers zodat meer mensen aan een betaalde baan geholpen worden.

Een gezonde schoolomgeving als basis voor de toekomst

Onderwijs is een grondrecht en we zien het als een primaire taak van de gemeente hierin te faciliteren. Onze schoolgebouwen zijn op orde. Het vastgestelde IHP (Integraal Huisvesting Plan) vormt een goede basis voor de komende jaren. MOVARE en SVOPL zijn in velerlei opzichten voor onze gemeente belangrijke samenwerkingspartners. Daar hoort ook zeker het goede gesprek bij over het vinden en houden van balans tussen de ontwikkeling van leerlingenaantal, prognoses en de capaciteit van schoolgebouwen. Dit zien we als een gezamenlijke uitdaging en verantwoordelijkheid. Op het haalbaar maken van de nieuwbouw van het nieuwe Eijhagencollege mogen we trots zijn. Het echte werk moet nog beginnen, maar wij hopen dat de school in het schooljaar 2024-2025 in gebruik kan worden genomen. Het is een belangrijk project dat we als raad nauw zullen volgen. We verwachten van het college van B&W dat zij dit proces nauwgezet monitort.

De inhoudelijke kant van het onderwijs is het primaat van de school. Landgraafse scholen besteden niet alleen aandacht aan het overbrengen van kennis en vaardigheden. Ze voorzien jonge mensen ook van een gezonde groei in de maatschappij. We willen de komende jaren werken aan een voortzetting van de ingeslagen weg waarin initiatieven in samenhang worden gezien.

De Gezonde Basisschool van de Toekomst (GBT), de Rijke Schooldag, de Lokaal Educatieve Agenda (LEA), het Preventieplan Jeugd, het Nationaal Programma Onderwijs (NPO), de Gelijke Kansen Alliantie (GKA), de programma's Jongeren op gezond gewicht (JOGG) en Jongeren in goede gezondheid (JIGG), werken aan talentontwikkeling en Meer Harmonie in de Samenleving (MHIDS) zijn wat dat betreft complementair aan elkaar.

We willen scholen, leerlingen en hun ouders de mogelijkheid bieden om mee te doen aan het concept van de Gezonde Basisschool van de Toekomst. We zijn bereid hiervoor extra middelen te reserveren in onze begroting. We verwachten dat het college van B&W concreet erin slaagt om minimaal 2 scholen, die overtuigd kiezen voor deze aanpak, te ondersteunen. Als het lukt om deze extra middelen in te zetten als cofinanciering van middelen van andere overheden, zodat we meer scholen kunnen ondersteunen in dit concept, juichen we dat van harte toe.

Het doortrekken van dit gezondheidsconcept naar het voortgezet onderwijs is een wens. We zijn verheugd met de bereidheid van SVOPL om te gaan voor een pilot in buurgemeente Kerkrade. We zullen de ontwikkeling hiervan nauwlettend volgen en bekijken welke kansen hieruit kunnen ontstaan voor het Landgraafse voortgezet onderwijs.

We realiseren ons goed dat bij de overgangsmomenten tussen voorschoolse voorzieningen, basisscholen, voortgezet onderwijs, MBO/HBO/WO en de arbeidsmarkt leerlingen en ouders behoefte hebben aan deskundige ondersteuning. De scholen bieden op regionaal niveau hiervoor al knooppunt-voorzieningen. Als gemeente moeten we op dit vlak volgen wat er gebeurt, zodat onze Landgraafse jongeren en ouders een doorlopende leerlijn aangeboden krijgen.

Armoede voorkomen

De beste hulp tegen armoede is om te voorkomen dat deze ontstaat. En als een situatie met armoede toch ontstaat, dient deze zo beperkt mogelijk te worden gehouden. Daarom moet de komende periode blijvend ingezet worden op preventie en vroegsignalering.

Landgraaf kent een breed spectrum aan ondersteuningsmogelijkheden voor mensen met een laag inkomen. Al jaren blijkt, dat niet alle inwoners die daarvoor in aanmerking komen, ook gebruik maken van die mogelijkheden. Door het overhevelen van taken naar Stichting Leergeld en het Jeugdfonds Sport en Cultuur is gebleken dat het gebruik is gestegen. Om zoveel mogelijk mensen uit de doelgroep te bereiken dient onderzocht te worden hoe de Voorzieningswijzer hierin gericht kan ondersteunen, zodat inwoners die dit nodig hebben worden gefaciliteerd.

Mogelijk krijgen we ook in Landgraaf door de gevolgen van corona te maken met extra faillissementen en gevolgen voor het inkomen van mensen. De stijgende inflatie in het algemeen en stijging van de energieprijzen in het bijzonder versterken dit. Welsun en de Kredietbank Limburg zullen zeer waarschijnlijk meer aanvragen voor ondersteuning krijgen. We vragen het college van B&W hier de vinger aan de pols te houden en als de situatie daar om vraagt passende maatregelen te treffen of met voorstellen naar de raad te komen.

We voelen ons verantwoordelijk voor de jeugd en bijbehorende vraagstukken

We voelen ons verantwoordelijk voor jongeren die hulp nodig hebben. Als er hulp nodig is moet die hulp op lokale of regionale schaal geboden worden. De ingezette transformatie in de jeugdhulp moet de komende periode worden voortgezet. Ook hier staan we voor preventie en vroegsignalering, zodat we de inzet van specialistische en daarmee duurdere zorg zo veel als mogelijk wordt voorkomen

De komende aanbesteding van de inkoop basishulp jeugd zal moeten leiden tot efficiëntere uitvoeringsprocessen en bijdragen aan de kostenbeheersing. Wij dringen aan op reëel ramen aan de voorkant, waarbij de markt toch voldoende wordt uitgedaagd in de aanbesteding. Daarbij moet voorkomen worden dat tussentijds kosten oplopen. Eventuele meerkosten voor jeugdzorg moeten primair gedekt worden uit de extra middelen voor jeugdzorg die het Rijk aan gemeenten ter beschikking stelt.

Gezondheidsbevordering in algemene zin

Door een gezonde basis te leggen bij de jeugd profiteren we op termijn van deze ingeslagen weg als de kinderen van nu straks volwassenen zijn. Op dit moment hebben we echter ook nog steeds een grote groep volwassen mensen in Landgraaf en de regio die we willen ondersteunen om tot een gezondere leefstijl te komen. De bestaande programma's die Landgraaf op dit vlak samen met de Welsun en de Move Factory uitvoert moeten we continueren.

Maatschappelijke ondersteuning is cruciaal om in de eigen omgeving zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen blijven

Inwoners moeten zelfstandig kunnen meedoen in de samenleving. Soms lukt dat niet, bijvoorbeeld vanwege een lichamelijke beperking, ouderdom of psychische problemen. Als dat nodig is, doen onze inwoners een beroep op familie, vrienden en burens. Mocht dit niet lukken, dan biedt de gemeente extra hulp in samenwerking met zorgaanbieders via de Wet maatschappelijke ondersteuning. Op deze manier bieden we inwoners voorzieningen, hulp en ondersteuning die ze nodig hebben.

De uitgaven voor de WMO zijn in de voorbije jaren fors gestegen. We hebben te maken met een stijgend aantal ouderen en de prijs van zorg neemt toe. Bij het overhevelen van de Wmo-taken naar gemeenten heeft de Rijksoverheid een bezuiniging toegepast die niet realistisch is gebleken. Tegelijkertijd is het Rijk de beleidskeuzes in de Wmo ook weer gaan inperken. Dit stelt ons voor grote uitdagingen om de Wmo binnen de beschikbare budgetten uit te kunnen voeren.

In het komende jaar verwachten wij van het college dat er gestart wordt met een herijking van het Wmo-beleid en de bijbehorende uitvoeringsregels. De transitie die we enkele jaren hebben ingezet voor de jeugdzorg moeten we ook voor de Wmo inzetten. Dat betekent vanaf de basis opnieuw uitwerken. Gedurende die periode zal de spreekwoordelijke "winkel tijdens de verbouwing open moeten blijven", zodat de afhandeling van de aanvragen van inwoners geen vertraging oploopt. We realiseren ons dat dit extra inspanningen vraagt van de gemeentelijke organisatie. We zijn bereid hiervoor gedurende 2 jaar incidenteel middelen ter beschikking te stellen, zoals we dat ook bij de jeugdzorg hebben gedaan. We vragen het college van B&W zo snel mogelijk, doch uiterlijk bij de begrotingsbehandeling 2023, een plan van aanpak hiervoor uit te werken.

Sport, recreatie en cultuur verbinden ons

Het blijft de wens om onze inwoners de mogelijkheid te bieden om een leven lang deel te nemen aan, en te genieten van, sporten en bewegen. Het beleidskader sport en bewegen dient daarvoor geëvalueerd en vernieuwd te worden.

Onze sportvoorzieningen zijn geclusterd rondom de A-locaties: Park Heigank, Park ter Waerden en Park Strijthagen. Deze voorzieningen zijn op peil en dat willen we zo houden. We moeten ons wel bewust zijn van noodzaak om het onderhoudspeil in stand te houden. Kansen voor multifunctioneel gebruik moeten gestimuleerd worden. In de voorbije periode heeft de gemeenteraad besloten de openbare ruimte rondom Park Strijthagen te voorzien van een kwaliteitsimpuls. De uitvoering van dit besluit dient voortvarend ter hand te worden genomen door het college van B&W.

Op cultureel gebied hebben we een basis liggen waarop we kunnen voortborduren. We hechten aan onze culturele verenigingen die we steunen met onze subsidieverordening. Vanuit het Per-

spectiefplan wordt aansluiting gezocht bij het landelijk herstelplan voor de culturele sector.

Via het programma "Meer Harmonie in de Samenleving" kunnen leerlingen van 4 tot en met 12 jaar structureel wekelijks muziekles volgen. Het programma loopt tot en met 2025 en naast ontspanning en plezier leveren muzieklessen een essentiële bijdrage aan de drie hoofddoelen van onderwijs: kennis- en talentontwikkeling, persoonsvorming en maatschappelijke vorming.

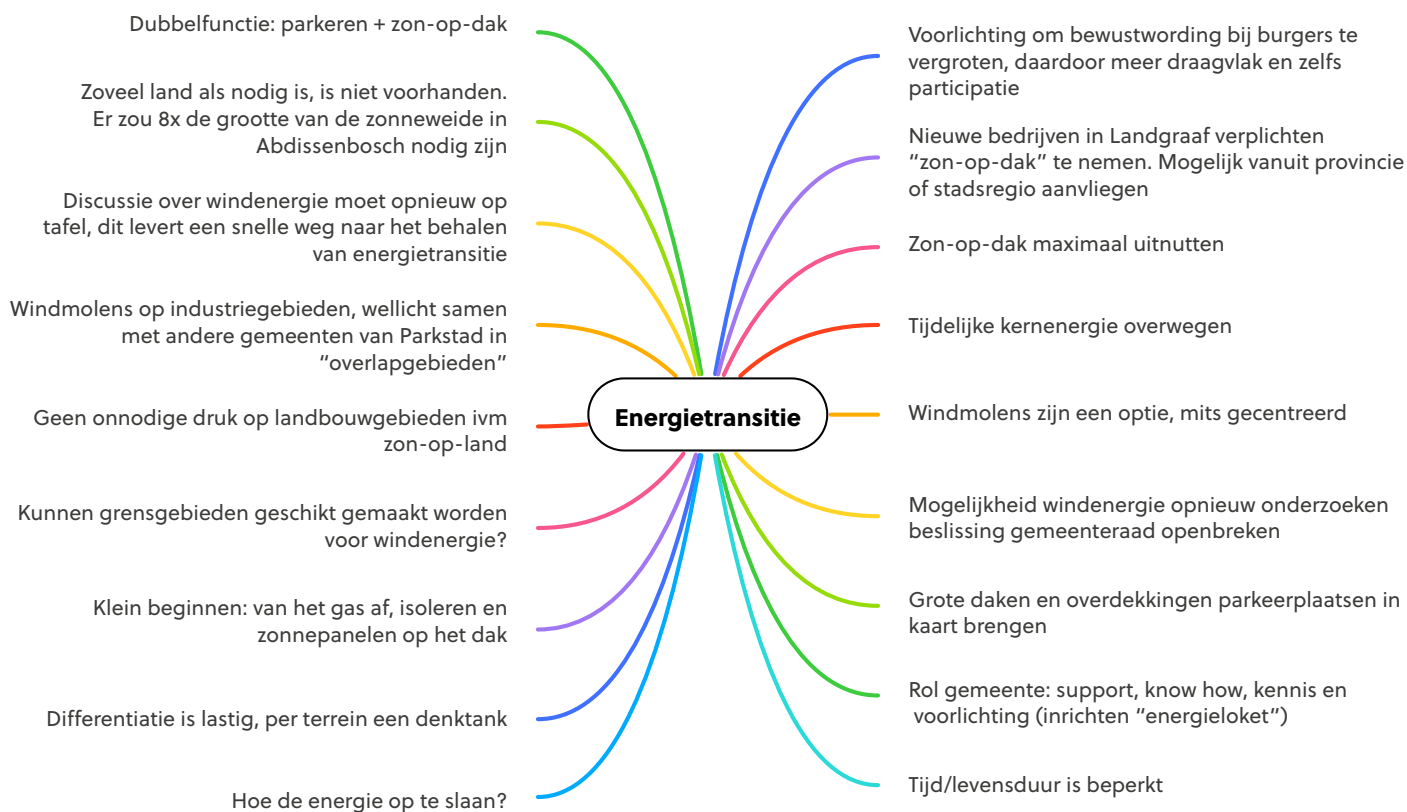
Het is van belang dat we ons erfgoed beter zichtbaar maken. Het bouwkundig, landschappelijk en cultureel erfgoed biedt ons namelijk een unieke kans de verbinding te leggen tussen, cultuur, historie en onze recreatieve ambities. We kiezen ervoor om de zichtbaarheid te vergroten door in de buitenlucht koppelingen te maken met de digitale applicatie Ontdek Landgraaf, door middel van QR-codes. Zo maken we het Landgraafs erfgoed nog meer beleefbaar.

Energietransitie en klimaatadaptatie aanpakken, omdat het goed is voor het leefklimaat en de beurs

Landgraaf neemt verantwoordelijkheid voor haar aandeel in het Klimaatakkoord

Als we over de energietransitie praten, praten we ook over de sociale en ruimtelijke effecten. Daarmee raakt deze opgave zo ongeveer alles waarmee we ons bezig houden. Het daadwerkelijk oppakken van de opgaven bedient meerdere doelen op kortere en langere termijn. Denk aan het minder afhankelijk maken van energieleveranties uit het buitenland, het tegengaan van energiearmoede, het verbeteren van een gezonder leefklimaat en een klimaatadaptieve openbare ruimte, waarbij wateroverlast zo veel als mogelijk wordt voorkomen.

Van Klimaatakkoord via de Regionale Energie Strategie (RES) naar lokale vertaling

Landgraaf heeft de voorbije jaren flinke stappen gezet met het zonnepanelenproject. Hierdoor kunnen huishoudens al goedkoper en duurzamer energie opwekken. De komende jaren is hierin nog meer resultaat te behalen. Het opwekken van duurzame energie via zonnepanelen bij particuliere woningeigenaren en individuele huurders telt echter niet mee in de opgave die we moeten vervullen in het kader van het landelijke klimaatakkoord waar we uitvoering aan moeten geven.

Iedere Nederlandse gemeente heeft in het kader van het landelijke RES-programma een bod neergelegd om invulling te geven aan de opgave in het Klimaatakkoord. Het Landgraafse bod aan duurzame energieopwekking tussen nu en 2030, dat door gemeenteraad in de RES 1.0 is vastgesteld, in dit kader is berekend op 96.000.000 kWh (=0,096 TWh).

Hierbij geldt de volgende onderverdeling:

A	Grootschalig zon op dak: (>285m ² (=RES kengetal))	18.000.000 kWh (18,75%)
B	Zon op land:	58.000.000 kWh (60,42%)
C	Extra zon door afwijzing Windenergie:	20.000.000 kWh (20,83%)
	Totaal bod:	96.000.000 kWh (100,00%)

Naast het opwekken van duurzame energie wordt de energiebalans ook beïnvloed door de vraag naar energie. Het verduurzamen van gemeentelijk vastgoed en het stimuleren van woningcorporaties, particuliere woningeigenaren en andere vastgoedbezitters blijft een belangrijk doel. Het draagt echter niet bij aan de opgave voor het opwekken van duurzame energie.

Met het Zonnepark Abdissenbosch wekken we per jaar 12.000.000 kWh op. Tot nu toe is dat de enige grootschalige opweklocatie van zon op land in Landgraaf. Het in ontwikkeling zijnde zonne-parkeer-dak bij Park Strijthagen is nog niet meegenomen in de berekeningen. Het maakt wel duidelijk dat we meteen 1/8 van de opgave kunnen realiseren op deze manier. Het ruimtelijke beslag is bij windturbines verhoudingsgewijs kleiner, maar we zullen de eerdere uitspraak van de gemeenteraad om af te zien van windturbines respecteren. Daarbij sluiten we nu niet uit dat we hierover in de toekomst nog eens de dialoog moeten voeren als we kijken naar de totale opgave tot 2030. We begrijpen dat dit vraagstuk maatschappelijk allerlei reacties oproept. Werken aan bewustwording, wat de klimaatopgave behelst en draagvlak hiervoor creëren, is essentieel. Het college stelt hiervoor een door de raad vast te stellen afwegingskader op.

Zonne-energie op daken opwekken verder stimuleren

De potentie van daken (meetellend vanaf 285m² voor de energieopgave in het Klimaatakkoord) willen we zo optimaal mogelijk benutten. Landelijk wordt een ervaringscijfer gehanteerd van 30% van alle daken dat geschikt is voor het opwekken van zonne-energie. In Landgraaf hebben we met een totaal dakoppervlak van 66 ha, dan zo'n 20 ha die in potentie realistisch is. Dit staat bij benadering gelijk aan 20.000.000 kWh. Het streven moet zijn om de daken vol te leggen waar dat kan en ook bedrijven stimuleren om hieraan mee te doen. Het college van B&W moet een faciliterende rol bieden aan eigenaren om ze te informeren en te koppelen aan subsidiemogelijkheden (SDE) of leenfaciliteiten bij fondsen die hierin kunnen voorzien.

Met alleen het gebruik van daken gaan we er echter niet komen

Wanneer we de bestaande 12 miljoen kWh van het zonnepark Abdissenbosch en zo'n 5,4 miljoen kWh via zonne-energie op grotere daken salderen met de totale opgave van 96 miljoen kWh, resteert er nog een forse opgave van ca. 78,6 miljoen kWh. Dat betekent dat er in ruimtelijke zin naar plekken gezocht moet worden waar de opwek van (zonne-)energie mogelijk is. We verwachten van het college van B&W nog in 2022 een plan om nieuwe mogelijkheden te onderzoeken. We verwachten een stappenplan waarin diverse zaken zoals draagvlak, profijtbeginsel en ruimtelijke inpassing een plek krijgen. Hierna zal het college van B&W de gemeenteraad een voorstel voorleggen. Als gemeenteraad moeten we het college van B&W de ruimte bieden initiatieven eerst volledig in beeld te brengen, alvorens we hierover een standpunt innemen.

Onze concrete ambitie voor deze bestuursperiode

Onze ambitie is om van de resterende 78,6 miljoen kWh minimaal 1/3 in de periode 2022-2026 te realiseren. De resterende 2/3 die overblijft, moet dan in de periode 2026-2030 worden gerealiseerd. We verwachten dat dit realistisch is, omdat we rekening houden met technologische ontwikkelingen. Tegelijkertijd moeten we in de komende periode wel al plannen voorbereiden voor de periode 2026-2030. We verwachten van het college van B&W dat de opgave, ambitie en mogelijkheden met elkaar in verband worden gebracht.

Warmtevisie

De gemeenteraad heeft eind 2021 een Transitievisie Warmte 1.0 vastgesteld. Momenteel wordt bekeken welke warmtebron voor welke woning geschikt is. Dit moet inzicht bieden welke wijken zich op welke manier tot een aardgasvrije wijk kunnen ontwikkelen. De doelstelling om tot 2030 20% minder gas door alle inwoners te laten verbruiken ondersteunen we volledig. We verwachten dat het college van B&W initiatieven ondersteunt die leiden tot minder gasverbruik enerzijds en betere isolatie van woningen anderzijds.

Inwoners moeten mee kunnen profiteren van de opwekking van duurzame energie in hun eigen omgeving

We verwachten van het college een haalbaarheidsstudie naar mogelijkheden om inwoners mee te laten profiteren van duurzame energieopwekking, bijvoorbeeld door middel van een energiecoöperatie. We denken dat hiermee namelijk draagvlak en financiële positie van onze inwoners positief beïnvloed worden.

Een klimaatbestendig en waterveilige woonomgeving

De gevolgen van het veranderende klimaat zijn duidelijk merkbaar. We hebben te maken met langere droge periodes en vaker voorkomende intensieve neerslag. Zaken als openbaar groen, water, energietransitie, betaalbaar wonen en een gezonde gemeente om in te wonen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Bij waterprojecten, weg- en rioolreconstructies en andere werkzaamheden in de openbare ruimte houden we op integrale wijze rekening met aanpassingen die bijdragen aan een klimaatrobuust Landgraaf. Wat ons betreft dagen we het college van B&W nog meer uit om te kijken naar slimme combinaties. Het gaat dan met name om het toevoegen van meer biodiversiteit en het afkoppelen van hemelwater. Hier hoort ook een passend budget bij. Daarbij kijken we in Parkstadverband ook naar de kansen voor subsidies uit het Deltaprogramma voor water- en klimaatprojecten. We blijven ons inzetten om inwoners te ondersteunen bij het vergroenen van hun leefomgeving en gaan het succesvolle project 'ikgroenhet' een vervolg geven.

De gemeente werkt al jaren aan het voorkomen, dan wel beperken van wateroverlast. Dit blijven we doen, samen met andere Parkstadgemeenten, gemeente Übach-Palenberg en het Waterschap. Ook onze inwoners kunnen bijdragen door maatregelen te treffen in hun eigen leefomgeving. Hierover dienen zij adequaat geïnformeerd te worden. Alle wateroverlastlocaties zijn in beeld gebracht en nadat alle gegevens van riolen en watersystemen opnieuw gemeten en geactualiseerd zijn wordt nu gewerkt aan een nieuw Wartetakenplan. We verwachten van het college van B&W een concreet plan voor het einde van 2022.

Het onderhoudsbudget van de openbare ruimte moeten we kritisch tegen het licht houden

In het vernieuwen en beheren van de openbare ruimte zien we kostenstijgingen ontstaan als gevolg van onder andere oplopende prijzen, CAO-ontwikkelingen en strengere milieueisen. Door de uitstroom van WSW-ers voor onderhoudswerkzaamheden ontstaat er ook een grotere druk op de beschikbare capaciteit. Er zullen hoe dan ook keuzes gemaakt moeten worden door de raad. Met de huidige budgetten lijkt het door de raad vastgestelde onderhoudsniveau niet te handhaven. We vragen van het college te komen met een herijkte aanpak en bijbehorende financiële onderbouwing, zodat we onze openbare ruimte ook voor de komende jaren op een kwalitatief niveau houden.

Ook het onderhouden van onze bossen en het planten van nieuwe bomen vinden we belangrijk in de context van een groene en gezondere leefomgeving.

Mobiliteitsstromen veranderen voor een veiligere en duurzamere woonomgeving

Met de aanleg van de buitenring en al eerder de binnenring zijn er belangrijke stappen gezet om de bereikbaarheid van Landgraaf én de leefbaarheid in de Landgraafse woonbuurten te verbeteren. Automobilisten maken steeds meer gebruik van deze belangrijke verkeersaders. Dat biedt mogelijkheden om naar andere delen van het wegennet te kijken. Een mooi voorbeeld daarvan is de herinrichting van de Brunsummerweg van 50km-weg naar een 30km-weg. Op veel wegen in onze gemeente is de maximumsnelheid inmiddels verlaagd naar 30km per uur, maar de inrichting van deze wegen is nog niet altijd in overeenstemming met een 30km-gebied. Daar willen we de komende jaren iets aan gaan doen. We vragen het college met een plan van aanpak te komen met bijbehorende budgetten. Daarbij gaan we er vanuit dat gekeken wordt naar logische combinaties die gemaakt kunnen worden met onderhoud en klimaatadaptatie. Dat kan in verschillende opzichten tot kostenbesparingen leiden.

Hoog op onze politieke wensenlijst staat nog steeds de Randweg Abdissenbosch. Helaas speelt de stikstofproblematiek in Nederland ons hier parten, waardoor we de leefbaarheid voor veel inwoners nog niet hebben kunnen verbeteren. We zullen moeten zoeken naar tijdelijke oplossingen in afwachting van de Randweg, om onder andere de verkeerssituatie te verbeteren in de Grensstraat, Kantstraat, Nieuwenhagerheidestraat en met name de Reeweg. Te denken valt hierbij aan de aanleg van een deel van de uiteindelijke Randweg Abdissenbosch gelegen tussen de N300 en de Europaweg-Noord. De politiek-bestuurlijke druk op de Provincie Limburg en de Rijksoverheid mag wat ons betreft stevig worden opgevoerd. We hebben er jarenlang voor gelobbyd om de Duitse kant te overtuigen deze

weg hoog genoeg op de agenda in Berlijn te krijgen. Het uitblijven van een actieve meewerkende houding aan Nederlandse zijde van andere overheden zal de bereidheid aan Duitse zijde om deze investering hoog te blijven prioriteren niet positief beïnvloeden. Het wordt hoog tijd dat de Provincie en het Rijk dit onder ogen gaan zien. We vragen aan het college van B&W om hier alle noodzakelijke acties voor te ondernemen.

Asociaal en gevaarlijk verkeersgedrag kunnen we helaas niet uitbannen. Op diverse plekken in onze gemeente wordt te hard gereden. Dit vraagt om een harde aanpak waarbij de steun van politie en Openbaar Ministerie onontbeerlijk is. De reeds ingezette lobby voor een flexibele flitspaal moet onverminderd en op Parkstadniveau doorgaan. We verwachten van het college van B&W dat de gemeente gaat aanhaken op de onlangs aangekondigde pilot van het Openbaar Ministerie.

Om de gedragsverandering van auto naar fiets te bevorderen blijven we regionale initiatieven op dit vlak steunen. Denk daarbij shared mobility en het project Velocity als voorbeeld hiervan. Landgraaf kan nog groeien als gemeente die als fietsvriendelijk te boek staat. Bij de herinrichting van wegen en openbare ruimte dient meer aandacht hiervoor te zijn. De fietser dient een meer prioritaire plek te krijgen als weggebruiker.

Het gemeentelijk personeel mag wat ons betreft ook worden gestimuleerd om vaker de fiets te pakken. We verzoeken het college van B&W om hierover in gesprek te gaan met de organisatie. Dat zorgt voor een verlichting van de parkeerdruk rondom Op de Kamp en is bovendien gezond. We zijn van mening dat het parkeren bij onze winkelcentra gratis moet blijven. Dat blijft een belangrijk aspect voor de aantrekkelijkheid van deze centra. Dit komt het vestigingsklimaat en de concurrentiepositie van onze lokale ondernemers ten goede.

De lobby onder regie van buurgemeente Heerlen voor een intercity-verbinding met Aken en de drielandentrein zullen we blijven steunen. Dit is belangrijk voor onze regio Parkstad.

Wonen en ruimtelijke ordening vragen om het scheppen van uitdagende en sturende kaders

Vergroten van kansen voor inwoners om te ver- huizen en woonwensen te vervullen

Een betaalbare woning wil elke inwoner. Een woning die past bij de behoeften in een bepaalde levensfase en bij de omvang van het gezin. Dit vraagstuk domineert momenteel ook de landelijke politieke agenda. Die discussies moeten we niet afwachten in Landgraaf. We moeten aan de slag gaan met de weg die we hebben ingeslagen. We realiseren ons goed dat de gemeente zelf geen woningen bouwt en dat je hier andere partijen voor nodig hebt. De gemeente is in onze ogen wel cruciaal om hier de juiste randvoorwaarden voor te scheppen.

De demografische voorspellingen zijn positiever dan een aantal jaren geleden gedacht en het kantelpunt waarop het aantal huishoudens lijkt te gaan dalen verschuift verder in de tijd. Los van de kwantitatieve vraag hebben we in Landgraaf vooral een kwalitatief vraagstuk op de woningmarkt op te lossen. Levensloopbestendige woningen en appartementen in verschillende prijsklassen voor diverse doelgroepen, koop en huur, in de buurt van de voorzieningen in de drie centra, mogen wat ons betreft ruim worden toegevoegd. Dit maakt het met name voor senioren mogelijk hun grondgebonden woning met tuin te verkopen en te verhuizen naar een passend alternatief. Op deze manier krijgen starters en gezinnen op hun beurt de mogelijkheid om een woning te kopen of te huren die ze zoeken. De starterslening

kan daarin een waardevol instrument zijn, maar dat moet wel op een verantwoorde manier ingezet worden in een markt met forse prijsstijgingen die ook weer kan omslaan.

Het kritisch volgen van de wettelijke mogelijkheden om verhuiscwensen van eigen inwoners een extra impuls te geven, moet wat ons betreft proactief door het college van B&W onderzocht en opgepakt worden. Dit moet in goed overleg met woningcorporaties worden bekeken. Ook vragen we om te kijken naar de zelfbewoningsplicht, om het voor huisjesmelkers in Landgraaf zo onaan-trekkelijk mogelijk te maken.

We willen het college van B&W meegeven dat we openstaan voor experimentele vormen van tijdelijk wonen, als daarmee pieken in de vraag naar woningen kunnen worden opgevangen. In onze filosofie gaan de mogelijkheden voor inbreiden voor uitbreiden. Dit kan ook door de hoogte in te gaan. Mocht het echter ook nodig zijn aan de randen nieuwe permanente of tijdelijke locaties aan te wijzen, kijken we daar met een positief kritische blik naar. Eenzelfde experimenteerruimte en flexibilisering is wat ons betreft ook aan de orde als inwoners uit eigen beweging hun naasten willen ondersteunen en woonruimte willen aanbieden in een uitbouw of tijdelijke woonvoorziening naast het huis. Op deze manier ondersteunen we inwoners die hun verantwoordelijkheid in de sfeer van mantelzorg willen nemen. Vanuit het perspectief van de Wmo juichen we deze zorg voor elkaar immers toe.

Wij zijn van mening dat woningeigenaren primair zelf aan zet zijn om tijdig bestaande en nieuwe woningen levensloopbestendig in te richten. Woon-zorg arrangementen die begeleid wonen mogelijk maken in de wijk zullen wij positief benaderen.

Meer grip op energielasten om woonlasten betaalbaar te houden

Woningen die nu gebouwd worden zijn al standaard 'gasloos'. We hebben in Landgraaf echter ook heel veel bestaande woningen die dit nog niet zijn. Particuliere eigenaren zijn in eerste instantie zelf aan zet om hun woning te verduurzamen. Met de woningcorporaties monitoren we in de prestatieafspraken de voortgang die zij boeken met het verduurzamen van de huurwoningen.

De woningcorporaties zijn voor ons een natuurlijke partner waarmee je als gemeente gezamenlijk investeert in wonen, woonomgeving en leefbaarheid. De komende jaren moeten vooral in het teken staan van het uitvoeren van de bestaande prestatieafspraken. Betaalbaarheid in relatie tot huurlasten en energielasten dient wat ons betreft extra aandacht te krijgen. We verwachten van het college van B&W een uitgewerkte aanpak die prestaties van het Rijk, woningcorporaties en gemeente met elkaar verbindt. We hebben niet de illusie dat we in Landgraaf alle gaten kunnen dichtlopen die er door mondiale ontwikkelingen (inflatie) en Rijksbeleid (accijns, belasting, regelgeving) ontstaan. Wel zien we kansen om in samenwerking de negatieve effecten hiervan te verzachten. Als we van de woningcorporaties verwachten dat zij zich inspannen voor hun huurders, moeten we als gemeente ook zelf het voortouw nemen bij het informeren, en waar mogelijk faciliteren, van particuliere woningeigenaren. Het succesvolle zonnepanelenproject van Landgraaf

dat inmiddels navolging heeft gekregen in diverse andere gemeenten, is hiervan een sprekend voorbeeld.

We realiseren ons dat er middelen nodig zijn voor deze opgaven. In Landgraaf beschikken we over een transformatiefonds. Tevens worden er vanuit het Rijk middelen beschikbaar gesteld voor wonen, energietransitie en energiearmoede. Ook de Provincie Limburg is actief op deze programma's (zoals Kwaliteit Limburgse Centra). Mocht het nodig zijn om incidenteel extra middelen vanuit Landgraaf vrij te maken voor het matchen van middelen van andere overheden, dan moet het college van B&W die mogelijkheden pakken en actief werken aan voorstellen die zij de raad kan voorleggen.

Het huisvesten van statushouders

In Landgraaf is iedereen welkom die een bijdrage wil leveren aan de Landgraafse samenleving, ook als een verhuizing naar Landgraaf voortkomt uit een gedwongen vertrek uit een ander land in verband met oorlog of andere dreigingen van geweld. We nemen als Landgraaf onze taakstelling serieus.

De trieste omstandigheden in Oekraïne vragen ook bij ons om actie

Bij het schrijven van dit coalitieconvenant is de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne een actueel vraagstuk. We zijn van mening dat de gemeente haar steentje moet bijdragen om mensen van onderdak te voorzien. Wellicht kan dit in samenwerking met woningcorporaties zolang dit niet tot een extra druk op de woningmarkt leidt (denk bijvoorbeeld aan het tijdelijk beschikbaar stellen van vastgoed dat voor een andere bestemming of ontwikkeling wordt ingezet). Daarnaast zijn we ook bereid naar mogelijkheden in gemeentelijk of particulier vastgoed te kijken. De kosten die hierdoor ontstaan zullen we neerleggen bij het Rijk. Dat mag echter niet onze grootste zorg zijn bij het maken van afwegingen als we kansen voor opvang mogelijk achten in deze gemeente.

Omgevingsvisie als integraal kompas richting toekomst

Het lijkt er op dat de invoeringsdatum omgevingswet nu daadwerkelijk 1 januari 2023 zal zijn. De andere, meer samenhangende en thema overstijgende wijze van werken lijkt sterk op de werkwijze die we in Landgraaf in de wijkontwikkelingsvisies al hebben ervaren in de voorbije jaren. We zijn blij dat het nu de standaard wordt om opgaven in het fysieke en sociale domein in samenhang te beantwoorden.

De ervaring leert dat grote veranderingen op het gebied van wetgeving en uitvoering niet altijd vanzelf gaan. We verwachten van het college van B&W dat de dienstverlening richting inwoners en ondernemers voor de afhandeling van omgevingsvergunningen op peil blijft. Dat vraagt om een optimale inrichting van processen en systemen richting 1 januari 2023.

In de raad moeten we deze bestuursperiode aan de slag met onder andere een omgevingsvisie en omgevingsplannen. We willen onze inwoners, ondernemers en andere maatschappelijke partners nadrukkelijk vragen om samen de omgevingsvisie vorm te geven. Op die manier verwachten we dat we gezamenlijk een inhoudelijke bijdrage kunnen leveren aan een strategische koers. We streven ernaar dat de omgevingsvisie voor 2025 gereed is. Op die manier voldoen we enerzijds aan onze wettelijke verplichting, anderzijds bouwen we samen aan onze toekomst. Wat ons betreft is de omgevingsvisie dan ook meteen het nieuw strategische kader voor Landgraaf. Een aparte strategienota, met meer van hetzelfde, hebben we dan niet meer nodig. In de omgevingsvisie zullen naast de hoofdthema's energietransitie, de sociale ambities, gezondheid en het wonen uiteraard ook allerlei andere onderwerpen aan bod moeten komen. Denk aan verkeersveiligheid, de luchtkwaliteit en waarde van ons landschap. Ook onze toekomstkansen op het gebied van economie en toerisme horen hierin thuis.

We verwachten dat de omgevingsvisie ook aansluit bij de ambities en afspraken die we in de regio Parkstad en op het schaalniveau van Zuid-Limburg maken. Dit helpt ons ook om opvolging te geven aan impulsen die uit volgende regiodeals of gebiedsagenda's van de Nationale Omgevingsvisie komen. De projectmatige samenwerking met IBA Parkstad heeft wat ons betreft voor positivisme gezorgd in de regio. We roepen het college van B&W op om te kijken wat we hiervan kunnen meenemen richting toekomst, om onze regionale samenwerking ook na afloop van IBA kwalitatief te laten groeien.

Ondernemen in Landgraaf: het MKB blijft de basis van de lokale economie

Ruimte voor ondernemerschap, juist in deze tijd

Het is helaas niet uit te sluiten dat ondernemers het in dit macro-economische klimaat moeilijk gaan krijgen. De ene ondernemer is nog aan het bijkomen van de financiële impact die voortkomt uit de corona-maatregelen. De andere ondernemer puzzelt op mogelijkheden om het bedrijf met stijgende energiekosten te kunnen laten concurreren met andere bedrijven. De moeilijkere levering van grondstoffen en producten als gevolg van de Oekraïne-oorlog komen daar nog eens bovenop. Het bijzondere is dat de economie tegelijkertijd in diverse sectoren op een hoog toerental heeft gedraaid. We willen ons inzetten om, met moeilijkere economische tijden in het vooruitzicht, de ca. 10.000 arbeidsplaatsen in Landgraaf bij ca. 2.500 bedrijven te behouden. Dit vraagt ook om een stevige samenwerking met partners op het gebied van onderwijs en participatie.

Van ons gemeentebestuur wordt gevraagd ondernemers te faciliteren. Dat geldt enerzijds voor vragen op het gebied van expansie in de ruimtelijke context. Deze ruimtelijke vragen moeten we ook afzetten tegen een toename van het thuiswerken. Ondernemers zullen waarschijnlijk met oplossingen komen waarin onze visies en regels nog niet in voorzien. Dat vraagt om flexibiliteit en creativiteit van de overheid. In regioverband moeten we de samenwerking blijven opzoeken om ruimte die bestemd of beschikbaar is voor ondernemerschap ook zo goed mogelijk te be-

nuten. Wissel als gemeente kennis en data uit die ondersteunend zijn aan deze opgave.

Aan de andere kant ondersteunen we via onze samenwerking met bijvoorbeeld het Starterscentrum en Visit Zuid-Limburg ook ondernemers op andere manieren. De euregionale samenwerking is daarin een cruciale factor. De voorbije jaren is er in de regio gewerkt aan een versterking van de grensinformatiepunten. We komen nog steeds ondernemers tegen die niet weten dat ze gratis gebruik kunnen maken van deze voorziening, terwijl de gemeente hierin ook een informerende en faciliterende rol kan vervullen.

Nu er geen corona-beperkingen meer zijn, moet de ondernemersdag weer worden georganiseerd. Dit stimuleert ontmoeting en het uitwisselen van innovatieve gedachten. Het initiatief 'Koop Lokaal' willen we ook de komende tijd verder blijven promoten.

We verwachten van het college van B&W meer op het vlak van de combinatie ondernemen en verduurzamen. Om onze bijdrage te leveren aan het Klimaatakkoord moeten we vooral kijken naar de potentie van daken die groter zijn dan 285m². Deze liggen ook op bedrijfspanden. Veel eigenaren van MKB-bedrijven zijn als meewerkend voorman vaak in het hier en nu bezig om hun klanten te faciliteren. Als gemeente kunnen we een actieve rol spelen om hen te helpen bij het verduurzamen van hun eigen onderneming door de potentie van zonne-energie en andere maatregelen te verkennen. Een aanpak hiervoor zien we het komend jaar graag tegenmoet.

Actief transformeren rondom en in winkelcentra

Op het gebied van detailhandel hebben we in Landgraaf in het verleden gekozen voor een concentratiebeleid in de centra Schaesberg, Waubach en Op de Kamp. In combinatie met de inzet van de Stichting Streetwise hebben we de leegstand in de centra kunnen beperken. We juichen het proactief ondersteunen van nieuw ondernemerschap langs deze weg van harte toe. Daarnaast verwachten we van het college van B&W nadrukkelijke vervolgcacties om de leegstand in de aanloopstraten van de centra terug te dringen. Hier zien we kansen voor 'meer wonen' in de buurt van voorzieningen. We zetten daarom de stimuleringssubsidie en transformatiesubsidie voort. Begeleid initiatiefnemers van dergelijke plannen door ruimtelijke procedures en intervenieer waar nodig zelf ook als gemeente op strategische locaties door gronden en panden te verwerven. Daar is het gemeentelijk transformatiefonds wat ons betreft ooit primair voor in het leven geroepen. Op deze manier kunnen we ook de drie centra bij voortduring van nieuwe impulsen blijven voorzien. Ook gaat onze aandacht hierbij uit naar de aanloopstraten zoals De Streep en de Hoogstraat.

Toerisme en Leisure moeten kwalitatief kunnen blijven groeien

We komen in een periode dat mensen er weer meer op uit mogen en er dus ook op uitgaan. Dat is ook bittere noodzaak voor onze ondernemers in de toeristische sector. We zijn van mening dat de gemeente vanuit haar publieke rol een bijdrage kan blijven leveren aan een hoogwaardig kwalitatief verblijfsklimaat voor bezoekers en eigen inwoners. De invulling van de top van de Wilhelminaberg met een lichtkunstwerk is hiervan een mooi voorbeeld. We verwachten van het college van B&W een nader voorstel hoe we de top in de toekomst kunnen inzetten.

Mogelijk is het interessant om het lichtkunstwerk ook voor de toekomst te behouden.

We nemen een positief-kritisch houding aan als er door het college voorstellen worden voorgelegd om ontwikkelingen op het gebied van de Liberation Route, Slot Schaesberg en het knopenlopen richting raad worden gebracht. Wanneer dit in het verlengde ligt van vastgesteld beleid met bijbehorende ambities, vindt het college van B&W ons aan hun zijde.

In het verleden zijn er diverse initiatiefnemers geweest die interesse getoond hebben in het gebied Rouenhof. Wat ons betreft is dit nog steeds een logische plek om het leisure-aanbod in Landgraaf kwalitatief en substantieel uit te breiden. We zijn van mening dat we niks moeten forceren en niet zonder meer moeten gaan voor een willekeurig idee dat zich aandient. Als het gaat om onderscheidende ontwikkelingskansen die passen bij het profiel van de regio en landschappelijk hoogwaardig kunnen worden ingepast, moet het college van B&W daar serieus mee aan de slag gaan.

Pro-actief op het gebied van evenementen

We zijn van mening dat Landgraaf een evenementengemeente moet blijven. Evenementen verstevigen de levendigheid van de kernen en verbinden de inwoners. Van Pinkpop tot aan de kermis in de kernen, culturele evenementen, muzikale evenementen, sportieve evenementen. Voor jong en oud. Evenementen zorgen voor een enorme spin-off voor de middenstand en het verenigingsleven. Daarom willen we graag bekijken hoe we Landgraaf kunnen laten groeien op het gebied van evenementen. We verwachten van het college van B&W dat men actief aan de slag gaat met mogelijkheden en kansen die de evenemententerreinen bieden. Nadrukkelijk merken we daarbij op dat het woongenot van onze inwoners ook mee moet wegen.

De samenhang tussen evenementen, stads promotie en communicatie biedt wat ons betreft kansen om Landgraaf prominenter op de kaart te zetten nationaal en internationaal.

Bestuur, veiligheid en toezicht

Wat doet de politiek voor mij als inwoner?

In het voorwoord is reeds opgemerkt dat diverse gebeurtenissen op verschillende niveaus van de overheid er niet aan hebben bijgedragen om het vertrouwen tussen burgers, volksvertegenwoordigers en dagelijkse bestuurders te versterken. Op diverse zaken hebben we vanuit Landgraaf geen of nauwelijks invloed (neem de landelijke toeslagenaffaire), maar we worden er, ongeacht de politieke partij, direct of indirect ook op aangesproken. In Landgraaf willen we een bijdrage leveren aan het overbruggen van de kloof tussen inwoners en politiek. Ingezette initiatieven om anders te communiceren door de gemeente zijn belangrijk. Daarnaast willen we samen met andere politieke partijen meer initiatieven ondernemen die de afstand tussen inwoners en politiek verkleinen. Moderne media bieden daarnaast ook de mogelijkheid om gevoelens van inwoners op een andere manier te peilen. In overleg met de voorzitter van de raad en de andere partijen staan we open voor het uitwerken van deze en andere ideeën.

Meedoen en meedenken is voor ons een vanzelfsprekendheid voor goede burgerparticipatie

Samen met onze inwoners geven we vorm aan de leefomgeving en het (sociale) voorzieningenniveau. Het burgerinitiatievenfonds was de afgelopen periode een manier om participatie te bevorderen. We bekijken op welke wijze we

deze vorm van ondersteuning continueren. We zien een noodzaak de participatieruimte langs de experimentele weg te vergroten, door burgers meer ruimte te geven voor eigen plannen om met bijbehorend budget hun ideeën te realiseren. Samenwerking tussen professionele en vrijwilligersorganisaties stimuleren we door voortzetting en doorontwikkeling van 'Landgraaf Verbindt'. Beleidsmatig zien we ook diverse mogelijkheden en momenten waarop participatieve trajecten aan de orde moeten zijn. Denk aan de omgevingsvisie waarin een integrale samenhangende kijk op de inrichting van onze leefomgeving centraal staat.

Datzelfde geldt bijvoorbeeld ook voor de herijking voor het toekomstbestendig maken van de Wmo, het aantrekkelijk houden van onze gemeenten voor jongeren of het concretiseren van initiatieven op het gebied van energietransitie. Dit zijn uitgelezen kansen om samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners intensief aan de slag te gaan. Goede communicatie is in elke participatieproces enorm belangrijk. We dragen uit dat we Landgraaf 'samen maken' en laten onze inwoners op duidelijke wijze weten wat ze op het gebied van participatie mogen verwachten. Bij het benoemen van verwachtingen moeten we ons ook realiseren dat bij bepaalde keuzes het kan voorkomen dat niet iedereen medestander is van een bepaalde ontwikkeling of initiatief.

Landgraaf blijft een betrouwbare speler in de regio en euregio

Landgraaf heeft laten zien een omvang te hebben waarin het als zelfstandige gemeente met vertrouwen de toekomst in kan gaan. De meerwaarde van de regionale samenwerking heeft zich daarnaast ook voor ons meermaals bewezen. Wij roepen het college van B&W op om ook de komende periode een stevige bestuurlijke en ambtelijke rol als kartrekker te pakken in de regionale samenwerking. We denken dan aan thema's op het gebied van klimaat, wonen, het realiseren van de trendbreuk in het sociaal domein en de samenwerking op het gebied van toerisme. In de periode voor corona waren we bezig om op het euregionale vlak en met onze partnersteden Übach Palenberg en Andrychow te werken aan een nieuwe perspectief op samenwerking. We verwachten van het college van B&W dat deze aanzet een vervolg krijgt. Wanneer daarvoor middelen noodzakelijk zijn, zijn we bereid hierover constructief van gedachten te wisselen.

In de raad van de gemeente Landgraaf ervaren we wel eens het spanningsveld tussen rechtstreeks zaken doen met het college van B&W of indirect zaken doen via een vertegenwoordiger van B&W of raad in een gemeenschappelijke regeling. We zien uit naar de actualisatie van de wet op de gemeenschappelijke regeling.

Naar verwachting komt hier medio 2022 meer duidelijkheid over. De keerzijde van dit punt is echter ook dat, ongeacht de wijze waarop de wet exact wordt herzien, we als raad ook onze rol moeten pakken. Volgens de letter van de wet zit een vertegenwoordiger zonder last of ruggespraak bij een gemeenschappelijke regeling aan tafel. Tegelijk verwachten we in de raad dat het gevoel van de raad ook wordt overgebracht. Er kan spanning ontstaan.

Op basis van de nieuwe wet verwachten we een actualisatie van het beleid richting verbonden partijen. Samen met de raad, het college van B&W en de griffie willen we vooraf tot een aantal uitgangspunten komen die vertaald kunnen worden in deze nota.

Strategische visie op de toekomst

De huidige strategische visie van Landgraaf loopt tot 2025 en moet dus in deze periode worden geactualiseerd. We weten al enige tijd dat de omgevingswet een omgevingsvisie van gemeenten vraagt. Landgraaf heeft baat bij een integrale visie die de sociale en fysieke opgaven met elkaar verbindt. De omgevingsvisie wordt wat ons betreft dan ook het koersdocument voor de toekomst. Een aparte strategische visie is dan niet meer nodig. We verwachten van het college van B&W dat het deze gedachte overneemt.

Kansen en bedreigingen op het gebied van digitalisering in beeld brengen en vervolgens handelen

In alle sectoren in de maatschappij zijn de trends van verdergaande digitalisering en het gebruik van data zichtbaar geworden. Veelal heeft dit geleid tot ontwikkelingen op het gebied van digitale dienstverlening of digitale bijeenkomsten. Tijdens de coronapandemie hebben deze ontwikkelingen een extra vlucht genomen. We kunnen elkaar inmiddels weer veelvuldig ontmoeten. Daarnaast willen we de positieve elementen van de digitaliseringsslag die tijdens corona tot stand zijn gekomen ook koesteren. Inwoners die digitaal geholpen willen worden helpen we zo goed en zo gemakkelijk mogelijk. Voor mensen die het niet prettig of vanzelfsprekend vinden om digitaal zaken te regelen, blijft de gemeentelijke organisatie ook fysiek aanspreekbaar.

De gehele revolutie op het gebied van digitalisering en data vraagt ook van de gemeente een duidelijke visie. Er zijn kansen om de dienstverlening beter te maken en beleidskeuzes beter te onderbouwen. Aan de andere kant zijn er ook bedreigingen op het gebied van privacy en dataveiligheid. Hierin wil de raad ook haar verantwoordelijkheid nemen door met het college van B&W heldere kaders te definiëren.

Veiligheid, toezicht en handhaving

Voor inwoners die het treft, is ieder incident als gevolg van onveiligheid er één te veel. Een stringente aanpak van drugsoverlast, toepassing van het Damoclesbeleid en ondermijning blijven noodzakelijk. De invloed van incidenten in onze woonwijken wordt vaak als heftig ervaren. De invloed van sociale media versterken dit. Dit laatste biedt ook kansen om te laten zien wat je als gemeente op het gebied van veiligheid, toezicht en handhaving doet en bereikt. We roepen het college van B&W nadrukkelijk op meer deze communicatiemiddelen te gebruiken. Een melding, een terugkoppeling, het draagt heel veel bij aan het gevoel dat inwoners die de moeite nemen iets te signaleren zich ook gehoord voelen.

Daarnaast zien we graag een doorontwikkeling van onze inzet op toezicht en handhaving. Het college dient te starten met een pilot die het mogelijk maakt onze toezichthouders zoveel mogelijk op straat te hebben. Meer mogelijkheden voor de inzet op onregelmatige tijdstippen juichen we toe. Haal de administratieve belasting zo veel mogelijk weg bij deze medewerkers en maak gebruik van moderne tools om dit te automatiseren.

Als onderdeel van de ketenaanpak hebben de straatcoaches in de aanpak van jeugdoverlast hun meerwaarde bewezen. Gewenst gedrag wordt gestimuleerd. Ongewenst gedrag wordt aangepakt. We vragen het college van B&W te komen met een structurele aanpak op dit gebied.

Financiën, lokale lasten en bedrijfsvoering

Begrotingsruimte, een gezond evenwicht tussen mogelijkheden en risico's blijft het credo

In tegenstelling tot enkele jaren geleden kan de gemeente Landgraaf profiteren van een positieve ontwikkeling in het gemeentefonds. De trap-op-trap-af systematiek werkt bij toenemende uitgaven op Rijk-niveau voordelig voor de financiële mogelijkheden die Landgraaf heeft. Tegelijkertijd zijn er in Landgraaf ook opgaven die om financiële dekking vragen en blijven een aantal financiële risico's aanwezig. Bij de risico's moet o.a. gedacht worden aan een verandering van systematiek bij het gemeentefonds, toenemende inflatie als gevolg van de oorlog in Oekraïne en de ontwikkeling van het budget voor jeugdhulp. Tijdens de totstandkoming van dit convenant is er diepgaand gesproken over de mogelijkheden en risico's. Om keuzes te kunnen maken zijn er vanuit de ambtelijke organisatie diverse scenario's in kaart gebracht. De informatie hieromtrent is opgenomen als bijlage bij dit convenant. Samengevat laten de drie scenario's met ieder een eigen risicoprofiel het volgende beeld zien:

Jaar	2022	2023	2024	2025	2026
Risicovol	2.940	3.040	3.720	3.920	3.070
Middenweg	2.825	1.365	1.225	708	388
Voorzichtig	2.710	540	30	-1.655	-5.665

Bedragen in euro's x 1.000

Naast deze scenario's is ook gekeken naar het verloop van de algemene reserve. Deze bedraagt begin 2022 ca. 10 miljoen euro. Hiermee kunnen financiële tegenvallers worden opgevangen, maar niet tot in het oneindige. Wanneer we de scenario's, te verwachten ontwikkelingen en de algemene reserve in de totale context plaatsen, maken we de keuze om in te zetten op het scenario middenweg. Dit biedt enerzijds ruimte om ambities te realiseren, maar ook om flexibel bij te sturen als blijkt dat het Rijk het uitgavenpatroon in dit tempo niet vol kan houden. Op basis van de ruimte die het scenario middenweg biedt gaan we uit van een structurele begrotingsruimte van ca. 1 miljoen euro.

Naast de ontwikkelingen in het accres verwachten we ook dat er nog middelen via doeluitkeringen zullen volgen. Hierbij gaat het om gelden die specifiek geormerkt zijn voor klimaat, wonen en een vervolg op de regiodeals. Onbekend is nog de exacte omvang van deze middelen en of we als gemeente Landgraaf gevraagd worden deze middelen te matchen. Vanuit dat perspectief lijkt het ons verstandig voldoende mogelijkheden te behouden om eigen middelen incidenteel te matchen met Rijksgelden. Als we naar het oogmerk van de opgave kijken, lijkt cofinanciering vanuit het transformatiefonds en/of incidentele middelen uit de exploitatie voor de hand te liggen.

We zijn van mening dat het voortzetten van een solide financieel beleid ook de komende jaren noodzakelijk blijft. We houden vast aan de gangbare uitgangspunten en kaders die we in Landgraaf kennen op het gebied van begrotingsdiscipline en risicomanagement. Om als politieke en gemeentelijke organisatie kritisch te blijven kijken naar ons uitgavenpatroon stellen we een actie op het gebied van zero-based-budgetting voor. Wat ons betreft wordt ieder programma in de begroting minimaal 1x per 4 jaar geheel doorgevoerd om scherp te blijven sturen op de noodzakelijkheid, efficiency en effectiviteit van uitgaven.

Het nieuwe college wordt gevraagd met bovenstaande uitgangspunten rekening te houden bij het opstellen van de kadernota en de begroting voor de komende jaarschijven.

Belastingen worden niet gebruikt voor het realiseren van extra politieke wensen

De tarieven van belastingen volgen de reguliere indexaties. Heffingen dienen 100% kostendekend te zijn. We verhogen de belastingen in Landgraaf niet om extra politieke wensen te realiseren.

De discussie over het wel of niet vergroten van het gemeentelijk belastinggebied ligt al jarenlang op de Haagse discussietafel. We zullen zien of er in deze kabinetsperiode knopen over worden doorgesneden. Onze verwachting is dat extra ruimte op lokaal niveau gekoppeld zal worden aan een verlaging van de lastendruk op landelijk niveau. Het kabinet zal dit zeer waarschijnlijk ook in de omvang van het gemeentefonds tot uitdrukking willen brengen. In Landgraaf laten we ons bestuurlijk niet 'geken'. Op het moment dat er duidelijkheid ontstaat op Rijksniveau zullen we onze positie bepalen. We volgen de landelijke ontwikkelingen op het gebied van het heffen van hondenbelasting op de voet. Mocht het Rijk het besluit de hondenbelasting af te schaffen, voeren wij dat in Landgraaf ook onverkort uit.

Organisatie, scherp aan de wind en extra inzet waar dat nodig is

In de voorbije periode is er een jaarlijkse taakstelling op de organisatie gelegd, met als doel kritisch te kijken naar de capaciteit binnen het ambtelijk apparaat. We achten het handhaven van een dergelijke taakstelling als een gezonde insteek. Daarnaast realiseren we ons dat met nieuwe opgaven (denk aan klimaat), accenten en projecten (denk aan projecten zoals in de regiodeal) er ook op plekken extra ambtelijke capaciteit noodzakelijk kan zijn om ambities ook daadwerkelijk te realiseren. We vragen het college strak te blijven sturen op de benodigde capaciteit en hierover te blijven rapporteren in de planning & control cyclus.

Financiële claims die voortvloeien uit dit coalitieconvenant

We realiseren ons dat een aantal wensen in dit convenant ook om een budgettaire vertaling vragen. Uiterlijk ten tijde van de begrotingsbehandeling in de gemeenteraad verwachten we van het college van B&W een financiële vertaling van de ambities in dit coalitieconvenant.

Portefeuilleverdeling

Deze portefeuilleverdeling is een beoogde verdeling.

Richard de Boer, burgemeester

- Algemene en bestuurlijke zaken
- Personeel en organisatie
- Openbare orde en veiligheid
- Toezicht en handhaving
- Grensoverschrijdende samenwerking
- Vergunningverlening APV
- Dienstverlening
- Juridische Zaken
- Communicatie
- Huisvesting
- Inkoop en aanbesteding
- ICT

Christian Wilbach, 3^e loco-burgemeester (1,0 fte)

- Financiën
- Armoedebeleid
- Schuldhulpverlening
- Arbeidsmarktbeleid
- Sociale werkvoorziening
- Participatiewet
- Inburgering

Freed Janssen, 1^e loco-burgemeester (1,0 fte)

- Energietransitie
- Accommodaties
- Mobiliteit (verkeer, vervoer en parkeren)
- Afvalverwerking en recycling
- Sport en bewegen
- Evenementen

Alex Schiffelers, 4^e loco-burgemeester (1,0 fte)

- Ouderenbeleid en ouderenzorg / Wmo
- Jeugdbeleid en jeugdzorg
- Volksgezondheid
- Onderwijs en talentontwikkeling
- Kunst en Cultuur
- Burgerparticipatie

Bart Smeets, 2^e loco-burgemeester (0,8 fte)

- Omgevingswet
- Wonen en herstructurering
- Ruimtelijke ontwikkeling
- Beheer openbare ruimte
- Klimaatadaptatie
- Waterhuishouding
- Buitengebied en natuur
- IBA Parkstad

Stijn Kropman, 5^e loco-burgemeester (0,8 fte)

- Ondernemen en winkelcentra
- Bedrijventerreinen
- Stads promotie
- Toerisme
- Erfgoed en archeologie
- Slot Schaesberg
- Speelvoorzieningen
- Vergunningen
- Grondzaken